

في ١٢٩١ .

٢٥ ٢٥ ٢٥

٣ ٤ ٥

~~١٢٩١~~

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

والتوفيق لله وحده ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم

در نظام الحکامین و ملوک

[illegible]

الدال والذال في زيادة ونقصا وعلامة النصب في فتحه الدال الخفض
 حُرمت بزيادة نحو وعلامة الخفض في كثرة الدال في الجزم في فعل ونحوه و
 علامة الجزم في سكون الهمزة قال الله تعالى ويجعل نحوها فصل الزموا
 يد جلات على الأسماء والأفعال جميعا والخفض في الأسماء دون الأفعال و
 الجزم يختص بالأفعال دون الأسماء فليس في الأسماء جزم ولا في الأفعال خفض
 فصل وليس يرفع من الكلام إلا الأسماء المتكثرة الفعل المضارع فالأسماء
 المتكثرة نحو زيد فرفع نحو الفعل المضارع نحو فرفع زيد ويكتب سائر الكلام
 في خفضه لا يرفع من الأفعال إلا نحو فرفع وكيف واين ونحو حيث ومنه ومنذ
 من عن هو وما من منتهى بها فصل الأعراب يلزم من الأعراب دون أولها و
 أو سطرها فالأسماء سكون والفعل لا يرفع ولا الاسم يضاف والفعل لا يضاف إلا اسم
 يصغر الفعل لا يصغر الاسم يثنى ويجمع والفعل لا يثنى ولا يجمع والأسماء يثنى
 الألف واللام والفعل لا يدخله الألف واللام والفعل لا يرفع ولا الاسم لا يرفع
 والأسماء يرفع والفعل لا يرفع إلا اسم يرفع والفعل لا يرفع إلا اسم يرفع
 الأسماء بين الأعراب الفعل بين ما يرفع وبين ما لا يرفع وفصل إذا
 تثنى الاسم لا يرفع في حيث في آخره والفتحة في آخره أو يرفع في آخره

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

أن جعل هذا الكلام في فصل العلم أن الجمع معان جمع المسألة وجمع التكسير
 فاما جمع المسألة فهو ما يشتمل عليه لفظ الواحد في الجمع على ما بين من مرة
 على الواو والنون وجمع على الياء والنون كقوله الزيدون والزيدون
 وهذا جمع لمن يقول قال الله تعالى لا أرض ترضعكم عبادي الصالحين و
 قال عز وجل والصالحين من عبادكم وعلماؤكم واما جمع التكسير فهو ما يشتمل
 فيه لفظ الواحد ببناء أو كقوله رجل ورجل ورجل وشيطان وشيطان
 شيخين وسلاطين قال الله تعالى اتبعوا ما تبوء الشياطين
 ومن الشياطين لأنه فاعل وعلامه الرفع فيه فمعه النون فصل وستة
 أمثلة مستقلة مضافة إلى غيراء المتكسر في الواو ونصبها بالالف ونصبها
 بالياء وهي النون واخواتها وحقك وهنوك وفوك وذومك تقول في
 الرفع هذا ابوك وعلامه الرفع فيه الواو قال الله تعالى قال ابني هرون
 انصب يا ابني وعلامه النصب فيه الف قال الله تعالى الله اما ابني
 من ابني مني وفي النقص هربت يا ابني وعلامه النقص فيه الياء
 قال الله تعالى وحقك ابني وعلامه النقص فيه الف قال الله تعالى الله اما ابني
 من ابني مني وفي النقص هربت يا ابني وعلامه النقص فيه الياء

[illegible][illegible]

مجلس ششمین در روز شنبه ۱۳۰۲

وعاد في الخبر من حيث استوفى الخبر قال الله تعالى ولا تخش إلا الله فصلا كل
نفس في خبره إذا قلتم ما قبل الياء لم يتحل من الحركات كلها شيئا كقولك
هذا مولى رأيت مولى ومهرت بواو قال الله تعالى لا يعني يكون عتقك
شيئا وإذا كان الياء ما قبل الياء لم يتحل من الحركات كلها إلا الفتحة كقولك
هذا قاض رأيت قاضيا ومهرت بواو قال الله تعالى في الرض فاقض ما كنت
قاضيا قال في المحض وما أنت به كادى العنصر ضالا لغيره وقال في
النصب رأيت خفت أوالي من ورأي وإذا شك ما قبل الياء داخل الحركات
كلها كقولك هذا ظبي ورأيت ظبيا ومهرت بظبي قال الله تعالى حتى
يكلم الهدى محله وقال في نصب هذا ما لا يركب الكسرة وفي المحض
ما استيسر من الهمزة باب المبتدأ والخبر اعلم أن المبتدأ وخبره
مرفوعان إلا لقولك زيد قائم فاستدليل لأنه مبتدأ ونعت
قائما لأنه خبره قال الله طيبت ليعادى واعلم أن خبر المبتدأ يكون
في أربعة أشياء اسم أو فعل أو ظرف أو جملة وفيها ذكر المبتدأ الأول
الاسم فقولك زيد قائم فزيد مبتدأ وقائم خبره في الاسم وأما
الفعل فقولك زيد قام وزيد يقوم فزيد مبتدأ وقائم خبره في الفعل

هذا الخبر من حيث استوفى الخبر قال الله تعالى ولا تخش إلا الله فصلا كل نفس في خبره إذا قلتم ما قبل الياء لم يتحل من الحركات كلها شيئا كقولك هذا مولى رأيت مولى ومهرت بواو قال الله تعالى لا يعني يكون عتقك شيئا وإذا كان الياء ما قبل الياء لم يتحل من الحركات كلها إلا الفتحة كقولك هذا قاض رأيت قاضيا ومهرت بواو قال الله تعالى في الرض فاقض ما كنت قاضيا قال في المحض وما أنت به كادى العنصر ضالا لغيره وقال في النصب رأيت خفت أوالي من ورأي وإذا شك ما قبل الياء داخل الحركات كلها كقولك هذا ظبي ورأيت ظبيا ومهرت بظبي قال الله تعالى حتى يكلم الهدى محله وقال في نصب هذا ما لا يركب الكسرة وفي المحض ما استيسر من الهمزة باب المبتدأ والخبر اعلم أن المبتدأ وخبره مرفوعان إلا لقولك زيد قائم فاستدليل لأنه مبتدأ ونعت قائما لأنه خبره قال الله طيبت ليعادى واعلم أن خبر المبتدأ يكون في أربعة أشياء اسم أو فعل أو ظرف أو جملة وفيها ذكر المبتدأ الأول الاسم فقولك زيد قائم فزيد مبتدأ وقائم خبره في الاسم وأما الفعل فقولك زيد قام وزيد يقوم فزيد مبتدأ وقائم خبره في الفعل

هذا الخبر من حيث استوفى الخبر قال الله تعالى ولا تخش إلا الله فصلا كل نفس في خبره إذا قلتم ما قبل الياء لم يتحل من الحركات كلها شيئا كقولك هذا مولى رأيت مولى ومهرت بواو قال الله تعالى لا يعني يكون عتقك شيئا وإذا كان الياء ما قبل الياء لم يتحل من الحركات كلها إلا الفتحة كقولك هذا قاض رأيت قاضيا ومهرت بواو قال الله تعالى في الرض فاقض ما كنت قاضيا قال في المحض وما أنت به كادى العنصر ضالا لغيره وقال في النصب رأيت خفت أوالي من ورأي وإذا شك ما قبل الياء داخل الحركات كلها كقولك هذا ظبي ورأيت ظبيا ومهرت بظبي قال الله تعالى حتى يكلم الهدى محله وقال في نصب هذا ما لا يركب الكسرة وفي المحض ما استيسر من الهمزة باب المبتدأ والخبر اعلم أن المبتدأ وخبره مرفوعان إلا لقولك زيد قائم فاستدليل لأنه مبتدأ ونعت قائما لأنه خبره قال الله طيبت ليعادى واعلم أن خبر المبتدأ يكون في أربعة أشياء اسم أو فعل أو ظرف أو جملة وفيها ذكر المبتدأ الأول الاسم فقولك زيد قائم فزيد مبتدأ وقائم خبره في الاسم وأما الفعل فقولك زيد قام وزيد يقوم فزيد مبتدأ وقائم خبره في الفعل

SECRET

بَابُ لَاضَافَةِ اسْمٍ إِلَى اِضَافَةٍ اَمَّا قَعْمٌ بَيْنَ ثَمِينٍ فَاِذَا اخْتُصِفَتْ اِسْمَا لَ
اسْمُ اخْرَاجِ تِ اَوَّلُ عَلَى اَيْسْتَحْقَاقِهِ مِنَ اَلْعَرَابِ خَفَضَتْ اَلشَّابَا اِلَاضَافَةٍ
كَقَوْلِكَ جَاءَنِي غُلَامٌ زَيْدٌ نَعْبَتُ الْغُلَامَ لَآلَهُ قَالُ جَاءَنِي خَفَضَتْ زَيْدًا
لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ وَرَأَيْتُ غُلَامَ زَيْدٍ نَضَبْتُ غُلَامًا لَآلَهُ مَفْعُولٌ وَ
خَفَضْتُ زَيْدًا لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ وَهَرَبْتُ بِغُلَامٍ زَيْدٍ
قَالَ اللهُ تَعَالَى مَا لَكَ يَا مَعْ الدِّينِ قَ قَالَ قُلْ اَعُوذُ بِكَ
التَّاسِ خَفَضْتُ التَّاسِيَةَ لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ بَابُ اَلْاَفْعَالِ
النَّاصِبَةِ الذَّرْفَةِ لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ وَكَانَ وَصَارَ وَظَلَّ وَبَاتَ وَصَجَّ
وَأَسْنَى وَأَخْطَى مَا حَادَمَ وَآلَ مَا حَجَّ وَمَا قَرَّ وَمَا قَلَّ وَكَيْسَ فَمِنْ اَلْاَفْعَالِ
وَمَا اَشْتَقَى مِنْهَا فَيَكُونُ وَيَصِيرُ وَيُظِلُّ اَيْضًا تَرْفَعُ اَلْاَسْمَاءُ وَتُخَفِّضُ
كَقَوْلِكَ كَانَ زَيْدًا اَعْرَفْتُ زَيْدًا لَآلَهُ اِسْمٌ كَانَ وَنَضَبْتُ قَائِمًا لَآلَهُ
خَبِرْتُ وَكَذَلِكَ اَخَوَاتُهَا قَالَ اللهُ تَعَالَى وَكَانَ اَللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ اَبْرَاجَ بَابِ
اَلْاَفْعَالِ اَلَّتِي تَنْصِبُ اِلَاسْمِ وَتَرْفَعُ اَلْاَسْمَاءَ وَتُخَفِّضُ اَلْاَسْمَاءَ اَنْ
كَانَ وَلَيْتَ وَلَكِنْ وَلَعَلَّ هَذِهِ اَعْرَفُ تَنْصِبُ اِلَاسْمِ وَتَرْفَعُ اَلْاَسْمَاءَ كَقَوْلِكَ
لَآلَهُ نَبِيًّا قَالُوا نَضَبْتُ زَيْدًا لَآلَهُ اِسْمٌ وَنَعْبَتُ قَائِمًا لَآلَهُ خَبِرْتُ اَنْ تَقَالَ

بَابُ لَاضَافَةِ اسْمٍ إِلَى اِضَافَةٍ اَمَّا قَعْمٌ بَيْنَ ثَمِينٍ فَاِذَا اخْتُصِفَتْ اِسْمَا لَ
اسْمُ اخْرَاجِ تِ اَوَّلُ عَلَى اَيْسْتَحْقَاقِهِ مِنَ اَلْعَرَابِ خَفَضَتْ اَلشَّابَا اِلَاضَافَةٍ
كَقَوْلِكَ جَاءَنِي غُلَامٌ زَيْدٌ نَعْبَتُ الْغُلَامَ لَآلَهُ قَالُ جَاءَنِي خَفَضْتُ زَيْدًا
لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ وَرَأَيْتُ غُلَامَ زَيْدٍ نَضَبْتُ غُلَامًا لَآلَهُ مَفْعُولٌ وَ
خَفَضْتُ زَيْدًا لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ وَهَرَبْتُ بِغُلَامٍ زَيْدٍ
قَالَ اللهُ تَعَالَى مَا لَكَ يَا مَعْ الدِّينِ قَ قَالَ قُلْ اَعُوذُ بِكَ
التَّاسِ خَفَضْتُ التَّاسِيَةَ لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ بَابُ اَلْاَفْعَالِ
النَّاصِبَةِ الذَّرْفَةِ لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ وَكَانَ وَصَارَ وَظَلَّ وَبَاتَ وَصَجَّ
وَأَسْنَى وَأَخْطَى مَا حَادَمَ وَآلَ مَا حَجَّ وَمَا قَرَّ وَمَا قَلَّ وَكَيْسَ فَمِنْ اَلْاَفْعَالِ
وَمَا اَشْتَقَى مِنْهَا فَيَكُونُ وَيَصِيرُ وَيُظِلُّ اَيْضًا تَرْفَعُ اَلْاَسْمَاءُ وَتُخَفِّضُ
كَقَوْلِكَ كَانَ زَيْدًا اَعْرَفْتُ زَيْدًا لَآلَهُ اِسْمٌ كَانَ وَنَضَبْتُ قَائِمًا لَآلَهُ
خَبِرْتُ وَكَذَلِكَ اَخَوَاتُهَا قَالَ اللهُ تَعَالَى وَكَانَ اَللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ اَبْرَاجَ بَابِ
اَلْاَفْعَالِ اَلَّتِي تَنْصِبُ اِلَاسْمِ وَتَرْفَعُ اَلْاَسْمَاءَ وَتُخَفِّضُ اَلْاَسْمَاءَ اَنْ
كَانَ وَلَيْتَ وَلَكِنْ وَلَعَلَّ هَذِهِ اَعْرَفُ تَنْصِبُ اِلَاسْمِ وَتَرْفَعُ اَلْاَسْمَاءَ كَقَوْلِكَ
لَآلَهُ نَبِيًّا قَالُوا نَضَبْتُ زَيْدًا لَآلَهُ اِسْمٌ وَنَعْبَتُ قَائِمًا لَآلَهُ خَبِرْتُ اَنْ تَقَالَ

بَابُ لَاضَافَةِ اسْمٍ إِلَى اِضَافَةٍ اَمَّا قَعْمٌ بَيْنَ ثَمِينٍ فَاِذَا اخْتُصِفَتْ اِسْمَا لَ
اسْمُ اخْرَاجِ تِ اَوَّلُ عَلَى اَيْسْتَحْقَاقِهِ مِنَ اَلْعَرَابِ خَفَضَتْ اَلشَّابَا اِلَاضَافَةٍ
كَقَوْلِكَ جَاءَنِي غُلَامٌ زَيْدٌ نَعْبَتُ الْغُلَامَ لَآلَهُ قَالُ جَاءَنِي خَفَضْتُ زَيْدًا
لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ وَرَأَيْتُ غُلَامَ زَيْدٍ نَضَبْتُ غُلَامًا لَآلَهُ مَفْعُولٌ وَ
خَفَضْتُ زَيْدًا لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ وَهَرَبْتُ بِغُلَامٍ زَيْدٍ
قَالَ اللهُ تَعَالَى مَا لَكَ يَا مَعْ الدِّينِ قَ قَالَ قُلْ اَعُوذُ بِكَ
التَّاسِ خَفَضْتُ التَّاسِيَةَ لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ بَابُ اَلْاَفْعَالِ
النَّاصِبَةِ الذَّرْفَةِ لَآلَهُ مَضَافٌ اِلَيْهِ وَكَانَ وَصَارَ وَظَلَّ وَبَاتَ وَصَجَّ
وَأَسْنَى وَأَخْطَى مَا حَادَمَ وَآلَ مَا حَجَّ وَمَا قَرَّ وَمَا قَلَّ وَكَيْسَ فَمِنْ اَلْاَفْعَالِ
وَمَا اَشْتَقَى مِنْهَا فَيَكُونُ وَيَصِيرُ وَيُظِلُّ اَيْضًا تَرْفَعُ اَلْاَسْمَاءُ وَتُخَفِّضُ
كَقَوْلِكَ كَانَ زَيْدًا اَعْرَفْتُ زَيْدًا لَآلَهُ اِسْمٌ كَانَ وَنَضَبْتُ قَائِمًا لَآلَهُ
خَبِرْتُ وَكَذَلِكَ اَخَوَاتُهَا قَالَ اللهُ تَعَالَى وَكَانَ اَللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ اَبْرَاجَ بَابِ
اَلْاَفْعَالِ اَلَّتِي تَنْصِبُ اِلَاسْمِ وَتَرْفَعُ اَلْاَسْمَاءَ وَتُخَفِّضُ اَلْاَسْمَاءَ اَنْ
كَانَ وَلَيْتَ وَلَكِنْ وَلَعَلَّ هَذِهِ اَعْرَفُ تَنْصِبُ اِلَاسْمِ وَتَرْفَعُ اَلْاَسْمَاءَ كَقَوْلِكَ
لَآلَهُ نَبِيًّا قَالُوا نَضَبْتُ زَيْدًا لَآلَهُ اِسْمٌ وَنَعْبَتُ قَائِمًا لَآلَهُ خَبِرْتُ اَنْ تَقَالَ

واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى
 واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى
 واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى
 واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى

لان الله خلق اسماء في السموات والارض والاسماء
 وفي قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى
 والاسماء والكاف واما من ذلك الاء الرائدة وحاشا ولا هذا
 الاسماء وترفع الاخبار اذا كانت لها اخبار كقولك على نبي جرحه خفضت
 زيدا لانه اسم على رفعت رحمة لانه خبر علوان شئت قلت انه خبر الصفة
 وان شئت قلت انه مبتدأ في التقدير قال الله تعالى على الله قصد السبيل
 باب احرف التي تقع ما بعد هاء اسماء مبتدأ به وهو ما كانا لكانا
 وليتما واعلموا بينا واذا ما واذا ما ولولا ولولا وهذا وهذا ونعم ونعم
 هل من اين واى وكيف ومتى ومتى ولكن اخفيفة فهذه الحروف تقع
 ما بعد هاء اسماء مبتدأ به كقولك انما زيد قائم رفعت زيدا لانه مبتدأ
 به ورفعت قائما لانه خبره قال الله تعالى انما لكم الله واصل باب الافعال
 اعلم ان الافعال على رتبة اوجه فعل ما مضى وهو مبتدئ على الفتح كقولك
 ضربت ضربت فعل ما مضى قال الله تعالى ضرب لنا مثلا ونسي خلقه و
 فعل مستقبل وهو مفعول ما لم يدخل عليه حرف من حروف النصب
 فينصبه او حرف من حروف الجزم فيجزمه كقولك يضرب دفعة

واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى
 واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى
 واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى
 واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى

واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى
 واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى
 واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى
 واما في قوله **الاسماء** فانه اسماء الله تعالى

لا يملك قلوبهم ولا يسمعون شيئا ولا يبصرون

[illegible]

وحيثما وكيف كيفما وإذا ما فهذا الحرف مخبر عن الأفعال المستقبلية و
جوابها إذا كان بغير الفاء مخبر عن كقولك إن تكلمت تكلمت تكلمت
على الشرط ونحو ذلك لأنه جواب الشرط بغير الفاء قال الله تعالى إن تكلمت
فكلمة حسنة تصدقها لك وعلمته بالجرم فيه سقوط النون وإذا دخلت الفاء
جوابها رفعة كقولك إن تكلمت فأكلمك رفعت فأكلمك لأنه جواب الشرط بالفاء
قال الله تعالى إن تكلمت فأكلمك رفعت فأكلمك لأنه جواب الشرط بالفاء
المستقبلية وهي التي هي من خبرها ونحو ذلك وهي سبعة أحرف هي
الحرف تنصلي فعال المستقبلية كقولك أحببت أن تفعل كذا نصبت
تفعل إن قال الله تعالى فما أفعل من أن تؤمنوا لكم وعلمته بالنصب فيه سقوط
النون وكذلك هو لها باب الجوابيات وهي سبعة أحرف أصلها
جواب لأمر المهي الذي هو الاستفهام والمجدي والتمني والعرض بالفاء
نصب بغير الفاء جزم تقول في الأمر زني فأكلمك نصبت فأكلمك لأنه
جواب لأمر الفاعل قال الله تعالى فما أفعل من أن تؤمنوا لكم وعلمته بالنصب فيه سقوط
فأنشئت نصبت فأنشئت لأنه جواب لأمر الفاعل قال الله تعالى فما أفعل من أن تؤمنوا لكم وعلمته بالنصب فيه سقوط
لكن يا قيس جزم بعد ذلك وفي الدعاء أبقاك الله فأنشئت نصبت فأنشئت

[illegible]

[illegible]

رایت زید بن العاقل قال قال الله تعا هذا الصراط المستقيم ولا تسعت لكم فيه الا كل من
 ولا التكرار لا بالكرار فقولك جاءني زيد العاقل ومهرت برجل عاقل قال الله تعا
 والوعظ في حسنة وقال الله تعا والله حق كغير واما التوكيد فقولك
 جاءني زيد نفسه وعينه رفعت نفسه وصينه لانه تاكيد لزيد
 كذلك رایت زيدا نفسه وعينه ومهرت بزيد نفسه وعينه وحروف
 التوكيد رابعة وهي النفس العين وكل اربع تقول جاءني في القوم انفسهم
 اعينهم وكلهم اجمعون رفعت لانه تاكيد للقوم قال الله تعا فجد الملاك
 كلهم اجمعين واما العطف فقولك جاءني زيد وعمر وایت زيدا وعمر
 ومهرت بزيد وعمر قال الله تعا واذا زعموا انهم القواعد من البيوت فاعلموا
 وحروف العطف احدى عشر حروفا وهي الواو والفاء وثم واو وام واذا واو لا
 وبيل وحتى ولكن انخفضة وليس فهذه الحروف تعطف ما بعدها على
 ما قبلها فاما الواو فقولك جاءني زيد وبكر قال الله تعا ان الله وملائكته
 يصلون على النبي وضوء جاء ربك والملاك صفائحها وكذلك انما
 واما البديل فقولك جاءني زيد اخوك رفعت اخوك لانه بدل من زيد
 وكذلك رایت زيدا اخاك ومهرت بزيد اخيك قال الله تعا هذا صراط

رایت زید بن العاقل

رایت زید بن العاقل قال قال الله تعا هذا الصراط المستقيم ولا تسعت لكم فيه الا كل من
 ولا التكرار لا بالكرار فقولك جاءني زيد العاقل ومهرت برجل عاقل قال الله تعا
 والوعظ في حسنة وقال الله تعا والله حق كغير واما التوكيد فقولك
 جاءني زيد نفسه وعينه رفعت نفسه وصينه لانه تاكيد لزيد
 كذلك رایت زيدا نفسه وعينه ومهرت بزيد نفسه وعينه وحروف
 التوكيد رابعة وهي النفس العين وكل اربع تقول جاءني في القوم انفسهم
 اعينهم وكلهم اجمعون رفعت لانه تاكيد للقوم قال الله تعا فجد الملاك
 كلهم اجمعين واما العطف فقولك جاءني زيد وعمر وایت زيدا وعمر
 ومهرت بزيد وعمر قال الله تعا واذا زعموا انهم القواعد من البيوت فاعلموا
 وحروف العطف احدى عشر حروفا وهي الواو والفاء وثم واو وام واذا واو لا
 وبيل وحتى ولكن انخفضة وليس فهذه الحروف تعطف ما بعدها على
 ما قبلها فاما الواو فقولك جاءني زيد وبكر قال الله تعا ان الله وملائكته
 يصلون على النبي وضوء جاء ربك والملاك صفائحها وكذلك انما
 واما البديل فقولك جاءني زيد اخوك رفعت اخوك لانه بدل من زيد
 وكذلك رایت زيدا اخاك ومهرت بزيد اخيك قال الله تعا هذا صراط

رایت زید بن العاقل

[illegible][illegible]

15

[illegible]

مفتاح السعاده

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين

زيد يقول بئس الرجل عمرو بنيس غلام الرجل عمر وقال الله تعالى بئس اسم
الفسق بئس الايمان وقال الله تعالى بئس اسم الرجل عمر وقال الله تعالى بئس اسم
والام نعم بجلال زيد نصبت بجلاله اسمهم وقد سقطت منه الالف
واللام وروعت زيد لانه خبر نعم فذكر ان بئس جاعرو نصبت بجلاله اسم
بئس قد سقطت منه الالف واللام وروعت عمر لانه خبر بئس مجرى جذا
مجري نعم وساء مجرى بئس فقولك جذا رجلا يد نصبت بجلاله اسم جذا
ورفعت زيد لانه خبر جذا وكقولك جذا الرجل عمر قال الله تعالى بئس اسم
الذي كان في الدنيا باب ثم اعلم ان ما في كلام العرب تسعة وجوه القواف
ناطقين فاولهن النفي مثل قوله تعالى ما اريد من نعمي مما اريد ان
يطلعون والثاني الخبر مثل قوله تعالى وما اجد الا رسول والثالث الاستفهام
قال الله تعالى اعد ما تجدون والرابع الاستفهام مثل قوله تعالى ما سألكم في
سفر والحاصل الشرط مثل قوله تعالى وما تقوا ولا انفسكم من خير مما اوتيت
والسادس الوقت مثل قوله تعالى ما داموا فيها فاذهب انت ورفق فافان لا
انها بقاعدة من ولا سابع التعجب مثل قوله تعالى ما اصابكم من نعم الله انما
الصفة مثل قوله تعالى ما جحد ما هنالك والتاسع المصدر مثل قوله تعالى

تاریخ طبرستان

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

مطامير القوم في الفعل المستقبل ان وراحتي ترضى نصبت لك
بحق قال الله تعالى سمع كلام الله وان وقتها على الفعل المستقبل و
زيد لما عني فسمعه كقولك سرت الى لاد حتى ادخلها بمعنى دخلتها
قال الله تعالى يقول الرسول في بعض القراءة بمعنى قال الرسول وقد يكون
حتى بمنزلة واو العطف في الاسماء كقولك جاء في القوم حتى زيد ف
زيد لانه عطف على القوم ومعناه جاء في القوم وزيد كذلك ريت
القوم حتى زيد او ريت بالقوم حتى زيد باب ان وان واذا ابتدأت
بان او وقعت بعد القول وبعد القسم في مكسوة كقولك ان زيدا قائم كسرا
ان لانك ابتدأت بها قال الله تعالى غفور رحيم وكذلك قلت ان
زيد قائم كسرت لانها وقعت بعد القول قال الله تعالى انه يقول
الحقيقة كذلك والله ان زيدا قائم كسرت لانها وقعت بعد القسم
فقال المصنف ان الانسان لم يجر اذا توسطت الكلام او وقعت بعد العلم
والظن والشهادة فهي مفتوحة كقولك بلغني ان زيدا قائم وطلت ان زيد
ما عرف قال الله تعالى واعلم ان الله شديد العقاب وكذلك طلعت ان عمرا
ذاه قال الله تعالى يطوبون اسماء كقولك ان الجنة حق

[illegible]

مجلس اول

قال الله تعالى ما شاء الله لا اله الا هو لان يقم الامر في خبرها فتكبرها
حيث ذكر قولك علمت ان زيد لما قال الله تعالى والله يعلم انك لرسوله
باب عى وحقى لا يجوز ان يكون خبرها منصوبا بان مع الفعل المستقل
كقولك عسى زيد ان يفعل كذا قال الله تعالى عسى ان يكون حرجك
حذفت ان فقلت عسى زيد يفعل كذا بالرفع ومثله كاذنوا كاذبا ففعل
كذا قال الله تعالى كاذبا الذين يحطفون اصدا هم وان شئت ادخلت ان فيه
فقلت كاذبا زيدان يفعل كذا لان ادخال ان في خبر عسى ليس من حذفتها
وفي كاذبها اجز من اثباتها باب التعجب علم ان التعجب منصوب ايدا
كقولك ما احسن يداى اى شئ احسن يداى فبطل التعجب قال الله تعالى
ما احسنهم على النار والتعجب لفظ اخر كقولك احسن يداى احسن زيد
لفظه اخر ومعناه التعجب قال الله تعالى احسنهم واقصر اى ما اسمهم واكثرهم
باب لظرف العلم ان الظرف ظرف الزمان وظرف المكان كلاهما
منصوبان ايدا باضمار في فهمهما فاما ظرف الزمان فنحو اليوم والليل والساعة
والشهر والسنة وما اشبهها كقولك خرجت اليوم نصبت اليوم على الظرف
قال الله تعالى احسنهم على النار والظرف ظرف المكان فنحو

[illegible][illegible]

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

كقوله جاءني لقوم سوكريد واما حاشا واخلوا عدل فيخص ونصبت
كقوله جاءني لقوم حاشا زيد او زيد في هذا زيد في هذا زيد في هذا زيد في هذا
ما خلا وما عدل وليس لا يكون فينصبن لا غير كقوله جاءني لقوم ما خلا زيد
وما خلا عرا وليس خلا ولا يكون بكذا باب نون التاكيد وهي تدخل في
ستة مواضع من الافعال المستقبلية في الامر والهي الدلالة والاستفهام و
الشرط اذا كان ياما وفي جواب القسم اذا كان بالامر فقوله في الامر للواحد
اضربين ولا اثنين اضربان وللمجم اضربين وللواحدة اضربين وللثنتين اضربيا
وللمجم اضربن وتفتح ما قبل النون في الواحد وتضم في الجمع المذكر وتكسر في
الواحدة وتقول في الهي تضربين زيد وفي الدلالة اللهم اضرب لنا وفي
الاستفهام اضربينه وفي الشرط اما تضربينه تضربيك وفي جواب القسم اللهم
لا تضربينه وكذلك التثنية والجمع التانيث وان شئت خضفت النون
في ذلك كله كقوله اضربين زيد الا ان يكون قبل النون الف ساكنة كقوله
اضربان واضربان فله لا يجرى تخفيفهما وان وقعت عليهما قلبتها الفا
اذا انفتح ما قبلها وواو اذا انفتح ما قبلها وياء اذا انكسر ما قبلها قال
الله تعالى وليكونا من الصّاعين باب الف لوصل هي تكون في ثمانية

والله باق في هذا الكتاب

في قوله جاءني لقوم سوكريد
في قوله حاشا زيد
في قوله ما خلا زيد
في قوله وما خلا عرا
في قوله نون التاكيد
في قوله ستة مواضع
في قوله الشرط اذا كان
في قوله اضربين
في قوله ولا اثنين
في قوله اضربان
في قوله وللمجم
في قوله تضربين
في قوله تضربيك
في قوله لا تضربينه
في قوله وليكونا من الصّاعين

في قوله جاءني لقوم سوكريد
في قوله حاشا زيد
في قوله ما خلا زيد
في قوله وما خلا عرا
في قوله نون التاكيد
في قوله ستة مواضع
في قوله الشرط اذا كان
في قوله اضربين
في قوله ولا اثنين
في قوله اضربان
في قوله وللمجم
في قوله تضربين
في قوله تضربيك
في قوله لا تضربينه
في قوله وليكونا من الصّاعين

کتابخانه عمومی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
تهران

سید محمد

تفہیم و تفسیر

دانشان و دانشمندان

وتسقط من العشرة في المذكر ما بين ثلثة عشر الى تسعة عشر تسقط
من النصف ونسبتها في العشرة في المؤنث ما بين ثلثة عشر الى التسعة عشر كقولك
جاءني ثلثة عشر رجلا وثلث عشرة امرأة ورايت ثلثة عشر رجلا وثلث
عشرة امرأة ومريت بثلثة عشر رجلا وثلث عشرة امرأة قال الله تعالى ثلثة
عشر نصيبا لمدبرين في الرزق والنصيب البحر لهما اسمان جعل اسم الواحد
الاثنى عشر اثني عشر فالنصف في الرزق يلا لث في النصف البحر يلا لث قول
في الرزق ثلثة عشر رجلا واثنتا عشر امرأة قال الله تعالى انما اعطيتكم ثلثة عشر نصيبا
وفي النصف قول اثني عشر رجلا واثني عشر امرأة قال الله تعالى وقطعناهم
اثني عشر اسباطا لعل في الخضر مريت باثني عشر رجلا واثني عشر امرأة
واما ما يفسر في المعنى فهو منصوب على التفسير كقولك جاءني احد وعشرون رجلا نصيب
رجلا على التفسير كذلك في المائة قال الله تعالى هذا الخبز لكم وتسعون فمئة باب
ما لا يصرف في العلم ان الاسماء التي تصرف تنقسم على قسمين منها ما
لا يصرف في معرفة ونكرة ومنها ما لا يصرف في معرفة ونكرة في نكرة اما
الذي لا يصرف في معرفة ونكرة فهو كل نعت على وزن افعل ومؤنثه على
ملاء نحو امرؤ وامرأة وكذلك هو افضل من نريد نحو افضل من زيد

[illegible]

شماره اول
تاریخ انتشار
روزنامه

2.

قودنسون اچي وصف و
 کلف دوزون و نوزين و
 اين قهر و غرور و دلداري
 کز نونش آين مر و نونش
 غلغله بانشه چو کان نشسته
 مست و نوزينات و نشسته
 احوال و قافله و انانيت
 مست چو طوطي و نوزين
 قافله نونش کيس و نوزين
 قودنسون و نوزين و نوزين
 قودنسون و نوزين و نوزين

اگر من حرف و کاف بفت مذکر کلی وزن فعلان و مؤنثه صلو وزن فعله نحو
 عطشان و عطشی کل اسم واحد و جمع فی آخره ألف التانیث مددۀ
 کانت و مقصودۀ نحو حمراء و حمری و حمری کل جمع ثالثه الف بعد
 الالف حرفان فصلا و الاوسط ساکن ^{مثال مدود و ریتج} و حرف مشدّد نحو سرام و دنانیر
 و دواب فهذا ما لا یصرف فی معرفة و نكرة کقواک مریت باحمر نصبت
 باحمر و هو فی موضع الخفض لانه لا ینصرف فی معرفة و نكرة و كذلك سائر
 ما ذکرناه قال الله تعالی کون له ما تشاء ^{نمی ساختن برای او آنچه میخواست از} من تحارب و مما شئت و اما الذي
 لا ینصرف ^{نمی} و معرفة و یصرف ^{نمی} و نكرة فهو کل اسم علی وزن الفعل المستقبل
 فهو یزید و یشکر و کل اسم فی آخره تاء التانیث نحو حمرة و طلحة و کل اسم کان
 مؤنثا بالمعنی فهو یزید ^{هر دو هم وزن مؤنث} مریر و ان کان اسم علی ثلثة احرف ساکن الاوسط
 نحو هند و دعد فنت فیہ بلحیا ^{نام مؤنث} و ان شئت صرفته ^{نام مؤنث} و ان شئت لم تصرفه
 و کل اسم جمعی کبراهیم و اسمعیل و کل اسم آخره الف و نون زائدتان مجموعتا
 و عمران کل اسم جلد من فاعل الی فعل نحو عوز و کل اسم عدل فی العدد
 واحد الی اربعة فواحد و موجد و ثناء و ثنی و ثلث و مثلث و رباع مره
 قال الله تعالی و ثلث و رباع و کل اسم مرکب فهو معد یرکب بعلماک
^{نمودی سه سه} ^{نمودی} ^{نام مؤنث} ^{نام مؤنث}

[illegible]

مقام در سبک و کلاه
و از آن درین صحن چون او در دوزخ
چون صیقل داد و ازین یک سبک
۲۹

[illegible]

انسان چون بنده چون نیست
بالغی چون غریب و غریب نیام
مقدور نیست که در این عالم
بماند که در این عالم نیام
باختارند که در این عالم
بماند که در این عالم نیام

[illegible]

۱- "مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا" (مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا)
 ۲- "وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ" (وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ)
 ۳- "وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ" (وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ)
 ۴- "وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ" (وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ)
 ۵- "وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ" (وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ)
 ۶- "وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ" (وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ)
 ۷- "وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ" (وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ)
 ۸- "وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ" (وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ)
 ۹- "وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ" (وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ)
 ۱۰- "وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ" (وَمَا يَشَاكِرُ لَهُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ يُرْسِلُونَ)

وذلك اسماء القبايل والنسب والبلدان والبقاع اذ احدث التائيد شخراً
ثم وبعداً ومكة وهايت وكعبه ليس فيها لا تصوت صغراً وتظهر
في ذكر كقولك حريت بآبراهيم وبرايم اخرجتم تصريف اوله لانه معرفة
وصوت الثاني لانه ذكر وقال الله تعالى بطوا مصر او قال ادخلوا مصر
وكذلك سائر اذكر ناه فاذا ادخلت الالف واللام على ما لا يصرف او
اصفته انصرف كقولك حريت بالام وبعمر كم وخفنا قال الله تعالى ليس
الله يا حكم الحكيم ومعنونه لا يصرف لانه لا يوقن ويصعب في موضع
الاسماء لا تدر ابلصلة وعائدي وصلته ان يكون احد ثلثة اشياء فعل او
ظرف او جمل اسمية كقولك جاء في الذي قام والد يقيم والدك عندك
والذي ابوه قائم والذي اسم موصول وما بعد صلة قال الله تعالى احطوا
انفتحت على هم وذلك اخواتها باب التصفير اذ صغرت اسمها لثانيا
ضممت لوله وفتحت ثانيه وحرقت بعد ثانيه بآء التصفير فهو لك في
فليس فليس في سجل الجبل قال الله تعالى اني اركب معنوا اذا كان لاسم
على اربعة اجزى فكتبت ما بعد بآء التصفير كقولك في فركم كسر كسر

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

از اوست و کبریا و معبود
شعشع و شادان و مستور
مطالعین و مومنان و مؤمنان
نفسی و نعل و نهال و نهال

و از او است که در هر روز
در هر روز و در هر روز
در هر روز و در هر روز
در هر روز و در هر روز

محمد مصطفیٰ خان از علماء المدینه و فقه الزمخشری و مطبع نظامی و واقع کانپور و اول تصدیق
 شده است و این طبع پوشیده و لباس تمام در بر کشید و حسن و خوبی در آن پیدا نموده

قطب تاریخ از نا بلده جاده سخن شناسی عبدالعلی مدرسی

مردود و اول طبع لویه ضریری چپی	نقد اول جان مردود لویه ضریری چپی
نسب من تاریخ کے نیچے و کیا فی موضع	تم بھی ہی اول انصوب و ضریری چپی

نقطه تاریخ از حافظ محمد نور الله طبع شدی خوشی خواجہ عبداللہ بن عزیز

ضریری چ خوش طبع گردید آری	پہل میتوان داد و داد ضریری
از دست ابی بنی نعل و دود کاسته	گرفته برای داد ضریری حسب
دو سال دگر نرشد لغیر روشن	بود و کش مر سواد ضریری
هونی چیکه طبع نہیا ضریری	و کھائی تو معنون کا جلو ضریری
ہوئے موعوی اسے دیکھے ہی	کو نور زیبا چپی کیا ضریری

و چه مرد مستحضر خاتمه

برای بند این سی که کتاب مذکور مطبع نظامی است و مستحق تهنیت گردید

الم
 بن حاج محمد حسن خان موصوف

۳۵

در کتابی مطبع مسیوی و در نصف چپی ۱۱۸۵

